

gaarschen vertegenwoordiger te Konstantinopel niet verhinderd heeft bij de Porte aan te dringen op de drie *berats* (*exequatur* of vergunning tot vestiging) voor Bulgaarsche bisschoppen in Macedonië en daarna te verklaren dat zijn regeering met die drie zich niet tevreden kon stellen, maar er meer meende te mogen eischen. Servië heeft zijnerzijds op vervulling van enkele zijner wenschen op kerkelijk gebied aangedrongen en Montenegro heeft het ondersteund. De Balkanstaten beginnen dus al pogingen te doen om zich voor hun onzijdigheid te laten betalen. Vazallen van onverdachte trouw zijn het niet.

De derde mogelijkheid is dat Turkije spoedig en afdoend zegeviert. Dit is het waarschijnlijkst en helaas, het wenschelijkst. De Turken begrijpen dat deze oorlog hun geen uitbreiding van grondgebied kan verschaffen, maar dat hun stoutste wenschen niet verder kunnen gaan dan tot handhaving van het *statu quo*. Griekenland zal dan genoodzaakt zijn de tusschenkomst der mogendheden in te roepen en deze — zij hebben het reeds beloofd — zullen die verleenen. Het zal een hard gelag zijn voor het opgewonden koninkrijk, dat niet heeft opgehouden tegen de tusschenkomst der mogendheden op Kreta te protesteeren. Het zal zijn leege schatkist moeten vullen om die opnieuw te ledigen in die van den Turk. De Grieksche fondsen zullen aan scheurpapier gelijk zijn en er zal energie, taai geduld, onafgebroken krachtsinspanning — eigenschappen welke niet het deel der Grieksche natie zijn — noodig wezen om het lamgeslagen koninkrijk er weer langzaam boven op te helpen. Maar Europa zal rustig blijven.

Graaf Moerawjof, van wien schier ongemerkt in deze dagen de leiding uitgaat, heeft de mogendheden aangeschreven zich hieraan te houden, dat den aanvaller niet wordt toegestaan van zijn aanval vruchten te trekken. Wie is de aanvaller? Turkije heeft den oorlog verklaard en het Grieksche ministerie heeft niet verzuimd bij nota aan de mogendheden hierop de aandacht te vestigen. Maar dit is zeker, Turkije begeerde den oorlog niet. De Grieksche vrijbuitersbenden aan de grens hebben zeker niet zonder stille verstandhouding met en onder heimelijke goedkeuring van de Grieksche legerhoofden de Turken aan de overzijde beschoten en bestookt, zoolang tot het dezen te kras werd en aan Edhem pasja bevel moest gegeven worden met zijn leger het Grieksche gebied binnen te trekken. Voor de Grieken was de gewapende vrede bovendien nog kostbaarder dan de oorlog; ook daarin was onder meer voor hen een prikkel tot oorlog. Het gaat dus niet aan Turkije den aanvaller te noemen. Maar officieel is Griekenland het toch ook niet.

Geen tusschenkomst, vroeg Moerawjof verder, dan indien die door een der oorlogvoerende partijen verlangd wordt; in geen geval afzonderlijke tusschenkomst en in het algemeen geen daad van eenige mogendheid dan na gemeen overleg.

De mogendheden gaven hun instemming met deze wijze voorschriften te kennen. Het was alleen Engeland dat tegenwerpingen maakte „met het oog op zekere verwickelingen.” Dit is zoo onbestemd mogelijk, maar het beduidt waarschijnlijk: met het oog op al te groot succes van Turkije. Men ziet het